

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. ספק פרדיון פטר חמור ... ישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור בתוך ביתו מפריש עליהן עשרה שיין ומעשרן והן שלו.....2
- ב. כל ממון שאין יכול להוציאו בדיונין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיונין הקדישו קדוש אף על גב דלא אפקיה ... במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיונין ברשותיה קיימא.....2
- ג. שנים אדוקים בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה ... ובשבועה.....4
- ד. מתניתין ... דתפיסי בכרכשתא.....4
- ה. האי סודרא כיון דתפיס ביה שלש על שלש ... דכמאן דפסיק דמי וקני.....5
- ו. גט בידה ומשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת ... כריתות בעינן וליכא.....7
- ז. אם היתה טלית מוזהבת חולקין ... דמיקרב לגבי דחד ... דאמר ליה מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי.....8
- ח. שנים אדוקין בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אומר שלך הוא ופרעתיו לך יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי רבי שמעון בן גמליאל אומר יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית רבי יוסי אומר הרי הוא בחזקתו אומר מר יתקיים השטר בחותמיו וגבי ליה מלוה כוליה ולית ליה מתניתין שנים אוחזין כו' אומר רבא אומר רב נחמן במקום דברי הכל יחלוקו.....8
- ט. מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו.....9
- י. ואחר שמצא שטר שנפל ליד דיין והיכי דמי דכתב ביה הנפק לא יוציאו עולמית ... כתב ביה הנפק דמקום לא יחזיר דחיישינן לפירעון.....11
- יא. מצא שטר כתובה בשוק ... לא יחזיר לא לזה ולא לזה.....13
- יב. מחלוקת בששניהם אדוקים בטופס ... אבל אחד אדוק בטופס ואחד אדוק בתורף זה נוטל טופס וזה נוטל תורף ... לדמי דאמר הכי שטרא דאית ביה זמן ... גבי ממשעבדי ואידך לא גבי ממשעבדי יחיב ליה היאך דביני ביני ויחלוקו נמי דאמרן לדמי.....14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

דף ז.

א. ספק פדיון פטר חמור ... ישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור בתוך ביתו מפריש עליהן עשרה שייין ומעשרן והן שלו

כבר התבאר לעיל דף ו: שספק פטר חמור שיש לישראל, שצריך להפריש עליו שה לפדיונו להפקיע איסורו, ואין צריך ליתנו לכהן מספק, אם היו לו עשרה ספיקי פטרי חמורים, מפריש עליהם עשרה טלאים והם שלו, והרי הם נכנסים לדיר עם שאר טלאים שלו להתעשר למעשר בהמה¹. שהרי אפילו תפסו הכהן מוציאים מידו, שודאי ממון הוא אצלו, והוא שלו לגמרי².

ב. כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיינין הקדישו קדוש אף על גב דלא אפקיה ... במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא

¹ ואף על פי שיש ספק על הטלאים הללו אם הם שלו או של כהן, אין אומרים כיצד זה פוטר ממנו בממונו של כהן, שאם יצא זה הספק בעשירי הרי הוא פוטר את שאר הטלאים שלו, לפי שאם תפסו כהן לספק זה מוציאים מידו, ואין לכהן צד זכייה בו, ולכן אינו נחשב אלא ממנו של ישראל, ואף להסוברים בספק בכור תקפו כהן אין מוציאים מידו, לפי שאין לישראל בו חזקת מרא קמא, בספק פטר חמור מוציאים, לפי שכבר הוחזק הישראל בשם קודם שפדה, ואנו מעמידים אותו בחזקת מרא קמא. שו"ת הרשב"א ח"א סי' שיא בד' הרמב"ם. שב שמעתתא ש"ד פ"ה; דברי חיים דיני תפיסה סי' ד; שערי יושר ש"ה פ"ו.

² ונקרא עשירי ודאי מחמת חזקת המרא קמא, עיין שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' ב; קונט' הספיקות כלל א סי' ו בשם אחיו הר"ח; חמדת שלמה או"ח סי' א; חזון איש אהע"ז סי' לט ס"ק ג. ועי' לעיל: גדרה, ד' הסוברים שזו בחזקה דמיקרא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

גניבה³ והגזילה כשהם ביד הגנב קודם שנתייאשו הבעלים, אין הגנב ולא הבעלים יכולים להקדישו⁴ הגזול מפני שאינו שלו, והגזול מפני שאינו ברשותו אפילו יש לו עדים ויכול להוציאו בדיינים⁵. וכן הלוקח מגזול קודם יאוש אינו יכול להקדישו⁶, ויש אומרים⁷ שאם נתרצה הגזול להחזירו יכול הבעלים להקדישו.

אם הוציאו הבעלים אח"כ בדיינים וכ"ש כשהחזירו הגנב בעצמו נעשה הקדש⁸.

לאחר שנתייאשו הבעלים יכול הגזול להקדישו⁹, וכן לאחר שנקבה לו החפץ בשנוי.

³ שו"ע ונו"כ שנו"ד

⁴ באחיעזר ח"ב סימן לח סק"י נראה שמסתפק אם יכול הגזול להפריש תרו"מ ממה שביד הגזול, ובמעדני ארץ בקונטרס לאפרושי מאיסורא סק"ג הביא בשם הירושלמי פ"א דבכורים ה"ב שאמרו בהדיא דמיא להקדש, עיין שם

⁵ בקצה"ח סימן שנו"ד סק"ד הביא מחלוקת התוס' ותוס' רי"ד בדין ממונ הנמצא ביד אדם בטעות, והוא ציית דינא שאילו ידע שאין הממון שלו היה מחזירו, אם הבעלים יכול להקדישו,

⁶ ערוה"ש שם

⁷ בקצה"ח סימן ריא סק"ג הביא מחלוקת הראשונים בזה, ולמד כן גם בפקדון דכפריה שמיד כשנתרצה להחזירו נעשה אצלו כפקדון שיכול להקדיש, כמו שנתבאר בשו"ע שם, ועי' בית שמואל סימן כח ובאבנ"מ שם ובחידושי חת"ס ב"ק בסוגיא דצנועין. ועי' שו"ת עונג יום טוב סימן צג שהאריך בדין אם מתרצה הגנב להחזירו, והביא דעת הרמב"ן שסובר שאף אם שניהם מתרצים להקדש, אין ההקדש חל, והסביר טעמו דהא דאין הגזול יכול להקדיש דבר שביד הגזול, אינו משום שיש גם לגזול קניני גזילה, אלא משום דקליש כחו דנגזל, ואין בהסכמת הגנב לתת כח לנגזל שיהא נחשב כאילו הוא ברשותו, ושם בהג"ה דן בחש"ו שנגב שאין בו קניני גזילה, אם הבעלים יכול להקדישו, שלכאורה תלוי בסברות הנ"ל, ועי' שו"ת חת"ס או"ח סימן קפ בדין מקדיש איסורא, ובאמרי בינה דיני פסח סימן ב. ועיין ח"י רע"א יו"ד רנח ו וז"ל "אם הגזול הודה ורוצה להחזיר דעת תוס' (פ"ק דבב"מ) בסוגיא דתקפו כהן דיכול להקדישו וכן דעת הר"ז"ה (פ"ד דבב"ק) והרמב"ן במלחמות (שם) הולק עליו וע' בשיטה מקובצת בב"ק (דף ל"ג) ד"ה מתני' מני שהביא בשם הרמ"ה דבגזל רק כ"ז שלא הוציאו בדיינים אבל אם הקדישו ואח"כ העמידו בדין והוציאו מידו בב"ד חל ההקדש".

⁸ ח"י רע"א שם מהמאירי והניח בצ"ע ובמנח"פ סימן רצב הביא גם בשם הרמ"ה שאם החזירו חל ההקדש, וכתב דה"ה במכר חל המכר למפרע, וכתב שאין לומר שהטעם הוא דמשום שטרח והוציאו מיד הגזול אמרינן דניחא ליה דליקום בהימנותיה, דהרי גבי הקדש הוי כידע דלא אמרינן כן, וגם כיון שהחפץ הוא שלו לא עדיף מגבאו בחובו דלא אמרינן טעם זה, וסיים המנח"פ בצ"ע על שלא הביאו הפוסקים הלכה זו, והביא מדברי חת"ס חו"מ סימן קסט שדן בחפץ שנגנב ומכרו והלוקח לא ידע שהוא גנוב, והקדישו הבעלים, ואח"כ הוחזר לו החפץ, דמשמע דלא ס"ל כסברת הרמ"ה, עיין שם,

⁹ כדמוכח בגמרא (ב"ק דף סז ע"א ודף קיא ע"א), וכתבו הראשונים שלענין הקדש לא הוצרכו לטעם דשנוי השם, דבלא"ה יש כאן יאוש וש"ר (ולא הוצרכו לכך אלא בתרומה שאינו ש"ר עד שיבא ליד כהן, ובהקדש מיד הוא בי גזא דרחמנא), ועי' קצה"ח סימן רסב סק"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

קרקע¹⁰ אינה נגזלת¹¹, ויכול הבעלים להקדישו אם יש לו עדים ויכול להוציאו בדיונים אבל בלא עדים, כיון שאינו יכול להוציאו בדיונים, אף על פי שבחזקת בעלים קיימא, מ"מ לא חשיב כברשותו לענין הקדש¹².

ג. שנים אדוקים בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה

נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה ...

ובשבועה

שנים שבאו לפנינו אחוזים בכלי יחדיו, אם כל אחד¹³ ואחד אוחז קצתה בידו זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, זה נוטל עד שידו מגעת וזה נוטל עד שידו מגעת, והשאר חולקין אחר שנשבעין והשאר¹⁴ חולקין אחר שנשבעין על הדרך שנתבאר לעיל דף ב.. ויכול כל אחד לגלגל על חברו שיכלול בשבועתו שכל מה שנטל בדין נטל. וי"א¹⁵ שנשבעין גם על מה שבידם מעיקר הדין, וכן עיקר.

ד. מתניתין ... דתפיסי בכרכשתא

¹⁰ שו"ע ונו"כ חו"מ שגד ו

¹¹ כמבואר בכמה מקומות שלעולם ברשות בעלים קיימת, וכתב בערוה"ש שעבדים ועציץ נקוב (ע"י בכורי יעקב סימן תרמט סק"י), אף על פי שלכל דבר דינם כקרקע, לענין זה דינם כמטלטלין, כיון שיכול להצניעם, ומסתבר דה"ה בשטרות

¹² ע"י נה"מ סימן שעא, ומשמע שבאופן זה אין ההקדש חל אפילו לאחר שתחזור השדה לרשותו. וצ"ע.

¹³ שו"ע ונו"כ קלח ג

¹⁴ כן הוא לשון המיימוני פ"ט דטוען [ה"מ], וס"ל שדוקא על המותר נשבעין, אבל מה שהוא ביד כל אחד א"צ לישבע עליו אלא אם ירצה מנגלגל אותו כדמסיק, וכ"כ המ"מ בשם רב האי גאון [משפטי שבועות ח"ב שער ט"ו],

¹⁵ ה"ה כתב שהראב"ד [הובא ברמב"ן] והרמב"ן [ב"מ ז' ע"א ד"ה מחוין] והרשב"א [שם ד"ה מחוין] ס"ל דנשבעין גם על מה שביד כל אחד, וכוותיהו סתם ג"כ הטור [סעיף ה']. ומהתימה על המחבר ועל מור"ם שלא הזכירו דעת החולקין שהן רוב מניין ובתראי, וכן נקט הש"ך ה, ואורים ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

מה שהתבאר לעיל דף ב. ששנים¹⁶ מוחזקים בממון וכל אחד טוען שלי הוא יחלוקו ביניהם¹⁷. לאחר שכל אחד מהם נשבע שיש לו חלק בזה הדבר, ושאין לו בה פחות מחציה. וכן כשזה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי שיטול זה ג' חלקים וזה רביע, זהו דוקא¹⁸ כשאוחזין בשפת הטלית שאין ביד שום אחד ממנה ג' על ג' אצבעות שהוא שיעור בגד¹⁹, שבזה יד שניהם שזה בו ואז חולקין אותה, אבל מחזיקים יתר על זה כבר התבאר שכל אחד נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקים בשוה.

ה. האי סודרא כיון דתפיס ביה שלש על שלש ... דנמאן דפסיק דמי וקני

קרקע נקנה בקנין סודר²⁰, וכן המטלטלין חוץ ממטבע²¹, בין במכר ובין במתנה, וקנין סודר הוא גם קנין המועיל לכל התחייבות שהאדם מתחייב בהם²².

כיצד הוא קנין סודר²³, הקונה או הזוכה נותן סודר למוכר או לנותן או למתחייב, שיזכה בסודר, דקיי"ל בכליו של קונה, וכן כשמתחייב צריך להיות הסודר משל הזוכה²⁴ שנותן למתחייב, ותמורת זאת מקנה לו הקרקע

¹⁶ שו"ע ונו"כ חו"מ קלח א

¹⁷ וכתב הסמ"ע שם סק"ו בשם הטור שלדעת רש"י (שם ב. ד"ה במקח) ורמב"ן (שם ד"ה וי"א) לא אמרו יחלוקו אלא כשאפשר שזה של שניהם, ששניהן זכו בו והיינו כשמצאו והגביהו כאחד או שלקחו כאחד הוא דאמרינן יחלוקו, אבל כשיש ודאי רמאי כגון שכל אחד אומר אני ארנתי אין חולקין, אלא יהא מונח עד שיבא אליהו, ולדעת הר"י (שם: תוד"ה אי) והרא"ש (שם פ"א סי' א), ועי' קצה"ח ונה"מ שם. ומדסתם המחבר ולא חילקו בכך משמע דס"ל כר"י והרא"ש, כן העלה הסמ"ע (סק"ו). ועיי' אורים ה.

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם ג

¹⁹ סמ"ע שם י, שכיון שהוא פחות מג' כיון שאינו דבר חשוב אין ראוי לומר עליו שיטלנו קודם חלוקה, אבל ודאי אם רוצה ליטלו מקודם אף שהוא פחות מג' על ג' הרשות בידו, וכן משמע בהרא"ש (ב"מ פ"א סי' יג), ע"ש, ש"ך (סק"ד) ונכון. ש"ך שם ח

²⁰ שו"ע סימן קצ סעיף א וסימן קצה סעיף א, וחליפין הוא שם מושאל לקנין סודר

²¹ שו"ע סימן רג סעיף א,

²² וסתם קנין המוכר בש"ס ובפוסקים בדרך כלל הכונה לקנין סודר, וקנין סודר מועיל במקומות ובאופנים שאין קנין אחר מועיל, שהוא משתעבד בגופו לעשות ולקיים מה שהסכימו ביניהם

²³ שו"ע סימן קצה סעיף א

²⁴ כתב הסמ"ע סימן ה סק"ז בשם קובץ ישן שאין קנין בק"ס בלילה אלא לאור הנר כדי שיכירו העדים מי הקונה ומי המקנה, ומשמע שבלא עדים א"צ להקפיד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

או המטלטלין או מתחייב מה שהסכימו ביניהם, וכשקונה המקנה הסודר²⁵ נקנה הקרקע או המטלטלים לזוכה²⁶ בכל מקום שהוא. ואפילו מונח ברשות מוכר.

כל דבר שיש עליו שם כלי קונים בו אף על פי שאין בו שוה פרוטה²⁷, ובלבד שיהא מדבר חשוב²⁸, וכן קונים בבגד, ואפילו בחתיכת בגד²⁹ שיש בו ג' על ג' אצבעות³⁰. וכל דבר שאין עליו שם כלי אין קונים בו.

אף על פי³¹ שלא תפס המקנה כל הכלי, אם תפס ממנו שיעור החשוב כלי כגון ג' אצבעות בבגד³² קנה הזוכה, או שיתפוס לכל הפחות בחלק מהכלי כל כך שיוכל על ידו לנתק כל הכלי ולהביאו אצלו ואז קונה אף על פי שאינו

²⁵ שו"ע כתב כיון שמשך, והיינו במשיכה או בהגבהה, ומסברא נראה דלא בעינן שימסור למקנה הסודר מיד ליד, אלא שהמקנה משך או הגביה הסודר שהיה מונח ע"ג קרקע, כל שעושה במצות בעל הסודר קונה, דומיא דמשיכה או הגבהה בקנינים

²⁶ ובשו"ע כתב שיאמר לו הקונה שיקנה הסודר תמורת מה שמקנה לו (ולכן נקרא קנין חליפין), אבל הרמ"א כתב שאין נוהגים שיאמר לו, שמסתמא אדעתא דהכי נותן לו. ופשוט דאיירי שדיברו לפני כן מה רוצה להקנות ובמה רוצה להתחייב

²⁷ שו"ע סימן קצה סעיף ב, וכתב הסמ"ע שלכן נהגו לכתוב בשטרות וקנינא מיניה במנא דכשר למיקנא ביה (במדל"ב), במנה לאפוקי מטלטלין (נראה דצ"ל פירות), דכשר לאפוקי איסור הנאה, או לאפוקי כלי גללים, למיקנא היינו בכליו של קונה, ביה לאפוקי מטבע,

²⁸ רמ"א שם,

²⁹ כדמוכח שם בסעיף ד, וזהו נעל האמור בפסוק ושלף איש נעלו, וכמ"ש רש"י שם, דסודר במקום נעל, ובתרגום שם כתב נרתק יד ימיניה (כפפה), ובוז"ק ריש פרישת חוקת משמע דנעל ממש דוקא, עיין שם.

³⁰ שו"ע ורמ"א שם סעיף ד, שבשיעור זה חשוב כבגד לענין טומאה, ונראה שאם הוא בגד שלם, אף על פי שאין בו גע"ג אצבעות חשוב כלי (וראיתי לגדול אחד שהקפיד בזה, וצ"ע), ועי' פת"ש סק"ג לענין שאר בגדים שלא מצמר ופשתים. פתחי חושן חלק ח פרק ז הערה יג

³¹ שו"ע ונו"כ קצה ד

³² ובשנ"ע כתב דשיעור כלי הוא ג' אצבעות על ג' אצבעות, דאז שם כלי עליו לענין טומאה (עי' לעיל הערה יג), ושיעור זה הוא בבגד, אבל בשאר כלים לכאורה לא שייך שיעור זה, והסמ"ע ס"ק יב כתב דכיון דסתם קנין הוא בסודר לכן נקט שיעור זה, ומינה נלמד לקונה בכלים אחרים, וצ"ע שבכלים אחרים לא מצינו שיעור, שאם הוא כלי שלם אפילו מחט חשיב כלי, ואם הוא חצי או שבר כלי, לכאורה אי אפשר לקנות בו, דכלי בעינן ולא חצי כלי ולא שבר כלי שאין עליו תורת כלי (עי' לעיל הערה ב), ועוד יש לעיין דבשלמא בבגד או חתיכת בגד כיון שהוא רך ונכפף, שייך לומר שזה תופס מקצת כלי והשאר הוא באויר או ביד הקונה (או אחד העדים והיינו מי שנותן למקנה את הסודר), אבל בכלי שהוא קשה, מה שייך תופס מקצת כלי, והרי בשו"ע סעיף א כתב דצריך שימשוך המקנה את הכלי, ולכאורה היינו קנין משיכה, ואם אינו תופס כל הכלי מה משיכה שייך ביה, אא"כ נאמר שהמקנה תופס עיקר הכלי ושאר הסודר (או הכלי) אינו אלא כנגרר אחריו, וא"כ תו הוי כחילוק שזכר בשו"ע שתלוי אם יכול לנתק שאר הכלי ולהביאו אליו או לא, ויותר נראה דבכה"ג אינו קונה במשיכה אלא מדין יד. פתחי חושן שם כ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"נ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

תופס שיעור כלי³³, ויש אומרים³⁴ שלעולם צריך שיתפוס שיעור החשוב בנר.

ו. גט בידה ומשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת ... כריתות בעינן וליכא

כבר התבאר במסכת גיטין דף עח: שהמגרש את אשתו ונתן הגט לידה³⁵, ונשאר החוט שהוא קשור בו עדיין בידו, אם הקשר אמיץ עד שיוכל הוא לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת³⁶, שהרי עדיין הגט בכחו ובידו ואין זה כריתות ואם לאו הרי זו מגורשת.

ואם הקשר אמיץ שהיה יכול לנתקו ולהביאו אצלו אילו לא קפצה היא ידה, אלא שמחמת שקפצה היא ידה אינו יכול לנתקו עוד ולהביאו אצלו, לא הוי נתינה ואינה מגורשת, כיון שגמר הנתינה היתה מכה שקפצה ידה³⁷, ויש מי שאומר³⁸ שהיא מגורשת³⁹, ויש להחמיר.

³³ וכל זה לדעת הרמב"ם, ובמ"מ שם כתב שהרשב"א חולק וסובר דאף בקנין סודר לא מהני במה שיכול לנתק ולהביאו אצלו, ועי' אבן האזל פ"ה מה' מכירה ה"ז שהאריך להסביר טעם הרמב"ם, וכתב שאם אחז כשיעור, אף על פי שאינו יכול לנתקו והמקנה יכול לנתקו, אינו גורע מהקנין, עיין שם, ועי' חידושי הרי"ם חו"מ סימן קצח שדן בשמחזיקין בחזקתו ואינו יכול לנתקו אם מועיל, ומדברי הסמ"ע נראה דלא בעינן שיוכל לנתק ולהביא כל הכלי, אלא כל שיכול להביא אצלו כשיעור החשוב בנר בכך, ומדברי הש"ך לכאורה לא משמע כן.

³⁴ רמ"א שם, ולשיטה זו לא מהני בפחות מזה, אף על פי שיכול לנתקו ולהביאו אליו, ועי' ב"י ופרישה

³⁵ שו"ע ונו"ב אבהע"ז קלח ב

³⁶ הרמב"ם ספ"ה כתב אינה מגורשת עד שתפסק המשיחה משמע דאז היא מגורשת ולא משמע כן משאר הפוסקים אלא כיון המשיח' בידו בעת הנתינה אינה מגורש' אפי' אחר שתפסק המשיח'. ב"ש שם ד

³⁷ דעת ר"ת

³⁸ דעת הרי"י

³⁹ והכא לכאורה סותר למה שכתב תוספות בשם ר"י דס"ל ג"כ אם קפצה ידה ומחמת הקפיצה א"י להביא הגט אליו אינו מגורש' אלא פי' הסוגיא דאיידי בתוחב בחזקת הגט לידה דכבר היתה ידה קפוצה ותוחב בחזקה עד שא"י להבי' הגט אצלו וכן הבין הב"ח דר"י בתו' חולק על מ"ש הפוסקים בשם ר"י, ולכאורה נ"ל מ"ש הפוסקים בשם ר"י לקוח' דבריהם מדברי תוס' והיינו לר"י אם נתן לידה הגט ומשיחה בידו וידה פתוחה ויכול להביא הגט אלא מחמת שהיא קפצה ידה א"י להביא לו /לא/ הוי נתינה כמ"ש ג"כ בסמוך והטעם כיון בעת הנתינה היה המשיחה בידו לא הוי נתינה ובעת שקפצה יד' אין הגט בידו מ"ה לא הוי נתינה אבל אם תוחב הגט בחזקת לידה וידה קפוצה כבר וא"י להביא אצלו מחמת שקפצה ידה הוי נתינה כל שהוא מתחיל והיא גומרת הוי נתינה ומ"ש הפוסקים בשם ר"י אם קפצה ידה הוי נתינה היינו בעוד הגט בידו קפצה ידה אז דומה לתוחב הגט לידה אבל אם ידה פתוחה עד גמר הנתינה ואח"כ קפצה לא הוי נתינה כמ"ש בסמוך ולר"ת אפי' בכה"ג לא הוי נתינה אלא דוקא כשא"י להביא הגט מחמת כובדו ונשמע אם נותן הגט לידה פתוחה ומשיחה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

וכל זה לא מיירי אלא שקפצה ידה בלא רצון הבעל⁴⁰, אבל אם הבעל מצוה לה לקפוץ ידה אפילו הושיט לה הגט והיא לקחה אותו מצד השני הוי גט⁴¹.

ז. אם היתה טלית מוזהבת חולקין ... דמיקרב לגבי דחד ... דאמר ליה מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי

מה שהתבאר ששנים⁴² מוחזקים בממון כשאוחרין בשפת הטלית שאין ביד שום אחד ממנה ג' על ג' אצבעות שהוא שיעור בגד⁴³, שבזה יד שניהם שוה בו וחולקין אותה בשוה, זהו אפילו הטלית מוזהבת והזהב בצד אחד מהם, אינו יכול לומר חלוק אותה לרחבה שיבא הזהב לחלקי, אלא חולקין אותה לארכה כדי שיבא לשניהם בשוה.

אך אם אחרין ביותר מג' אצבעות גל אחד נוטל מה שידו מגעת כנוכח אפילו שבחלקו הזהב, ואין לחברו חלק בה.

ח. שנים אדוקין בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולזה אומר שלך הוא ופרעתיו לך יתקיים השטר בחזותמיו דברי רבי רבי שמעון בן גמליאל אומר יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית רבי יוסי אומר הרי הוא

בידו ואחר שנתן לידה קפצה ידיה עד שא"י להביא אצלו לא הוי נתינה לכ"ע ועיין בהרא"ש מ"ש וכו' דלא דמי וכו' יש לדחות למ"ש. ב"ש שם ה

⁴⁰ רמ"א שם, הנה הרשב"א והר"ן והמגיד הביאו פלוגתא הנ"ל ר"ת ור"י וכתבו לדעת ר"י איירי בקפצה ידה ברצון בעלה ה"ז מגורשת ש"מ לר"ת אפי' בקפצה ידה מרצון בעלה לא הוי נתינה לר"ת

⁴¹ נמצא דין זה נתחלק לב' אופני' היינו כששניה' תופסים בגט או אם תוחב בחוץ במתניו והיא אחזה הגט או אם תוחב בחוץ לתוך ידה ואז שניהם אחרין בגט אז לר"י כשר ולר"ת פסול אפי' אם קפצה ידיה בעת הנתינה ברצון הבעל פסול משום דס"ל דצריך הבעל ליתן הוא לבדו ואם הוא מתחיל והיא גומרת לא הוי נתינה ואם בעת הנתינה היה ידה פתוחה והמשיחה בידו ואח"כ קפצה ידיה ומחמת הקפיצה א"י להביא הגט אפי' אם היה הקפיצה ברצון הבעל לכ"ע לא הוי נתינה ואפי' אחר שנפסק החוט לא הוי גט. ב"ש ו

⁴² שו"ע ונו"כ חו"מ קלח ג

⁴³ סמ"ע שם י, שכיון שהוא פחות מג' כיון שאינו דבר חשוב אין ראוי לומר עליו שימלטנו קודם חלוקה, אבל ודאי אם רוצה לימלו מקודם אף שהוא פחות מג' על ג' הרשות בידו, וכן משמע בהרא"ש (ב"מ פ"א סי' יג), ע"ש, ש"ך (סק"ד) ונכון. ש"ך שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

בחזקתו אמר מר יתקיים השטר בחותמיו וגבי ליה מלוה כוליה ולית ליה מתניתין שנים או חזין כו' אמר רבא אמר רב נחמן במקוים דברי הכל יחלוקו

מלוה ולוה⁴⁴ שהם אדוקים בשטר, כל אחד אומר שלי הוא וממני נפל וחזרת ומצאתו, ואתה תופש בו שלא כדין, המלוה אומר הוצאתיו להפרע ממך ונפל ממני ולא פרעת, והלוה אומר פרעתי והחזרתו לי וממני נפל, אם אינו יכול לקיימו הלוח נאמן במיגו דאי בעי אמר מזויף הוא וישבע היסת ויפטר.

ואם הוא מקויים ואוחזין בו שניהם בשוה או בטופס⁴⁵ או בתורף⁴⁶ או ששניהם או חזין בגליון, ואפילו התורף קרוב לאחד יותר מלחבירו יד שניהם שוה בו, זה ישבע שאין לו בו פחות מחציו וזה ישבע שאין לו פחות מחציו⁴⁷, ויפרע לו הלוח חצי שיווי השטר כפי מה ששוה למוכרו, לא חצי החוב כפי מה שהוא חייב לו, אלא שמין אם היו מוכרין שטר זה כמה היה שוה ונותן לו הלוח חצי השומא, ואפילו אם יש נאמנות אינו נותן אלא החצי שבין שנפל הורע כוחו.

ט. מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו

כבר התבאר במסכת כתובות דף יט. שמלוה⁴⁸ שהוציא שטר שאינו מקויים ואינו מוצא עדים לקיימו, והלוה מודה שכתבו אלא שטוען פרעתי, נאמן,

⁴⁴ שו"ע ונו"כ סה טו

⁴⁵

⁴⁶ תורף הוא עליונו של שטר שנזכר בו הזמן ושם הלוח והמלוה וכך המעות וטופס הוא נוסח כל שאר השטר. סמ"ע נא

⁴⁷ ויש אומרים שחולקין בלא שבועה, שלא נתקנה שבועה זו אלא כדי שלא יהא כל אחד תוקף בטלית של חבירו, לפיכך לא תיקנוה אלא בדבר דשכיח, אבל לא בשטרות דלא שכיח, עכ"ל טור [שם]. והמחבר השמיט דעת י"א אלו, ומשמע שנראה לו עיקר כסברא הראשונה. ואפשר משום שלא מצא המחבר סברת י"א אלו. גם בב"י רשם דין זה ולא הראה מקומו, ואישתמיטתיה דברי בעל התרומות שער (פ"ג) (כ"ג פ"א) שכתב סברת י"א אלו. או אפשר שנראה לו דלא כי"א משום שבש"ס ופוסקים לא חילקו בכך, וגם הרמב"ם וכן הסמ"ג [עשין צ"ד] דף קע"ז ריש ע"ב כתבו בפירוש בדין זה, זה ישבע כו', והעתיק המחבר דבריו לעיל בסמוך, וכן עיקר. ש"ך שם מב

⁴⁸ שו"ע ונו"כ שם פב א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

במינו שאם רוצה יכל לשקר ולא היה מודה שכתבו אלא הי הטוען מזויף הוא⁴⁹, ואפילו אם כתוב בו נאמנות אינו מועיל לו כלום לבעל השטר ששטר שאינו מקויים הרי הוא כנייר סתם.

וכן הדין בכל מה שיטעון הלוח טענה שמבטלת את השטר, כגון אמנה⁵⁰ כלומר⁵¹ שטוען אמת שמדי בא השטר הזה ליד התובע, אבל לא הלוח לי עדיין, אלא הכנתי את השטר ונתתיחו לידו שבאם אצטרך למעות ילוח לי עליו, והאמנתיחו שלא יתבעני כל זמן שלא הלוח לי.

וכן כשטוען כתבתיו ללוות בו כשאצרך לכסף, ולא לויתי וגם לא נתתיחו ליד זה התובע, אלא מירי נפל והוא מצאו⁵².

וכן כשטוען שההלואה נעשתה על תנאי ולא נתקיים התנאי, או שאמר קטן הייתי כשנכתב השטר⁵³, במינו שאם היה רוצה היה משקר ולא היה מודה, שהרי שטר זה שאינו מקויים הרי הוא כנייר בעלמא ועל מה תסמוך על טענת הודאת הלוח והוא עצמו הרי מבטלו.

וכל זה כשאמר תיכף תוך כדי דיבור⁵⁴ שאמר שהוא שטר אמת, אבל השטר פרוע או אמנה וכדומה, אבל לאחר כדי דיבור, שוב אין יכול לומר שום דבר לבטל השטר שהרי זה מגו למפרע⁵⁵.

⁴⁹ והפה שאסר הוא הפה שהתיר. סמ"ע שם א

⁵⁰ והדבר פשוט שדין זה הוא מוכרח בש"ס דאמנה שוה לפרוע בזה ואין חולק על זה, ואין כאן מקום להאריך בזה ודלא בספר גדולי תרומה שער י"ז ח"א [ס"ג] דף (צ"ה) [צ"ח] ע"ג שהאריך להקשות על הב"י בזה. ש"ך שם א

⁵¹ סמ"ע שם ג

⁵² סמ"ע שם

⁵³ ועדיף מינו זה על חזקה "אין העדים חותמין על השטר אא"כ נעשה בגדול". כנזכר. סמ"ע שם ב ובש"ך שם ג הביא שאפילו אם מינו לא עדיף על חזקה כתב הנמק"י שהוא משום דנוקי ממונא בחזקת מאריה. ואפילו למאי דקיי"ל דחזקה עדיף אפילו נגד חזקת ממון אין כל החזקות שוות. וצ"ל כוונתו שחזקת שחתמו על השטר בכשרון אינה כשאר חזקות דאל"כ אמאי נאמן לומר אמנה הרי חזקה שלא יחתמו ברשיעי אלא ע"כ שאינו רשיעי ממש אלא עולה, ואינם נפסלים בזה. שו"ר בחבל יוסף שביאר שהכא הוי חזקה גריעי כיון שאינה אלא על פיו שהרי לולי דבריו היינו אומרים מזויף הוא וליכא כלל חתימת העדים.

⁵⁴ ועיין שער משפט שם א שפקפק בזה

⁵⁵ אורים שם ב מהט"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

י"א שבכל אלו נאמן אפילו טוען שהעדים ידעו מכל הנ"ל⁵⁶. וי"א⁵⁷ שאינו נאמן בכל הנ"ל מלבד אם טוען שקטן היה והעדים לא בדקו אבל אם טוען שידעו שהיה קטן או שהיה שטר אמנה או כתב ללות ולא ליה אינו נאמן ונחשב זה כמיגו במקום עדים.

אם אחר כך מצא המלוה עדים לקיים השטר בבי"ד⁵⁸, הרי הוא כשאר שטרות וגובה בו אפילו מלקוחות שקנו מהלוח לאחר שטען פרוע⁵⁹.

דף ז:

י. ואחר שמצא שטר שנפל ליד דיין והיני דמי דכתב ביה הנפק לא יוצאו עולמית ... כתב ביה הנפק דמקום לא יחזיר דחיישינן לפירעון

⁵⁶ וא"כ לפי דבריו העדים רשעים, אפ"ה נאמן כיון דאית ליה מיגו. וראיה שהרי בנמק"י כתב שנאמן הלוח לומר קטן הייתי אע"ג שהזקה שאין העדים חותמים על שטר שנעשה בקטן. ואף על גב דאמרינן לעיל ולהלן דהעדים שאומרים אמנה היו דברינו או קטן היה אין נאמנים מטעם שהם רשעים. היינו כיון שהם עצמם אומרים כתב ידינו הוא זה אלא אמנה היו דברינו כו', אמרינן אין אדם משים עצמו רשע, ופלגינן דיבוריהו, דבזה שאומרים כתב ידינו הוא זה נאמנים ובזה שאומרים אמנה אין נאמנים, משא"כ הכא שהלוח אומר כן שהוא שטר אמנה, ואי אפשר לקיים השטר, ואין העדים לפנינו שאומרים כתב ידינו הוא, נאמן במיגו. ש"ך שם ב ועיין ערך ש"י שם ב שהביא מהנתיבות סימן ס"ט ס"ב סק"ז כתב דמגו דמוזיק עדיף משאר מיגו כיון דאנן טענינן מוזיק וצריך דוקא הודאתו שציוה לחתום הוי הפה שאסר הוא הפה שהתיר ואהני אפילו במקום עדים כמו שכתבו תוספות בפרק מרובה [ב"ק] דף ע"ב [ע"ב] בד"ה אין לך, משום הכי מהני אפילו במקום חזקה אלימתא, וכן כתב עוד בסימן ע"א ס"א סק"ד דכל פה שאסר לא מגרע בדבריו הראשונים מידי וחשבינן כאלו לא אמר חובתו כלל, כיון שהפה שאסר הוא הפה שהתיר עכ"ל.

⁵⁷ קצות החושן שם א והשיג על הש"ך שאין דבריו מוכרחין דהתם גבי קטן נמי אין נאמן לומר שהעדים ידעו שהיה קטן אלא נאמן לומר שלא בדקו וסברו שהוא גדול דזה אינו אלא חזקה דאין חותמין אלא א"כ בדקהו ואמרינן מגו במקום חזקה זו, ומשום דקילא ליה חזקה דבדקהו ומשום הכי מהני נגד חזקה זו מגו ידידה, אבל אם ידעו שהיה קטן אין זה חזקה אלא רשעים ממש שחתמו בקטן והוי מגו במקום עדים דודאי לא אמרינן, וא"כ ה"ה גבי אמנה כשאומר שהעדים ידעו מזה אינו נאמן במגו לומר שהעדים רשעים ועשו עול, ואפילו ליכא עדים אלא מתוך טענתו נמי לא אמרינן מגו במקום עדים. ועיין נתיבות המשפט [חדושים] שם ב "ואפילו אומר שהעדים ידעו מזה ומשוי אותן רשעים (כיון דאינו עושה אותן לפסולים) נאמן במיגו" משמע נתכוין לת' דברי הש"ך שאין חזקה גמורה שלא עשו עולה כיון שאינם ממש רשעים שהרי לא נפסלו בכך וממילא אינו במקום עדים.

⁵⁸ אפילו אותם עדים עצמם והם עצמם מודים ללוח שאמנה היה, או קטן היה, או כתבתי ללות ולא לויתי, נתקיים השטר ואינם נאמנים במה שאמרו אמנה וכו' שאין אדם משים עצמו רשע, ופלגינן דיבוריהו, דבזה שאומרים כתב ידינו הוא זה נאמנים ובזה שאומרים אמנה אין נאמנים. ש"ך שם ב

⁵⁹ דמ"מ אינהו דאפסדי אנפשיהו, דלא היה להן לקנות דילמא יתקיים שטרו, והשתא דנתקיים איגלאי מילתא למפרע. סמ"ע שם ה, ש"ך שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

המוצא שטר חוב, שיכול המלוה לגבות בו מלקוחות, אף על פי שיש בו נאמנות, ואפילו הוא תוך זמן הפרעון והלוה מודה שלא פרע⁶⁰, לא יחזירנו למלוה, דחיישינן שמא פרע ועושים קנוניא ביניהם כדי לטרוף מלקוחות שלא כדין, ואפילו נותן המלוה סימן מובהק בגוף השטר, כגון נקב בצד אותו פלוני, והטעם שאינו נאמן שהרי השטר היה בידו ויודע סימן מובהק בו, אבל סימן מובהק שלא בגוף השטר אלא בדרך מציאתו, כגון שאומר שהיה כרוך או קשור באופן שאין דרך בני אדם לעשות כן. יש אומרים⁶¹ שלא יחזיר, שיש לחוש שמא הגיד לו הלוה הסימן כדי לעשות קנוניא על הלקוחות. ויש אומרים⁶² שמחזיר למלוה.

שטר שאינו⁶³ יכול לגבות בו מלקוחות, כגון שמפורש בו שאין בו אחריות, או שיש ללוה די בני חורין לגבות ממנו, וכן כשאין ללקוחות הפסד שנמצא ביום שנכתב, וכן בשטר בכתב ידו ואין בו עדים שאינו גובה מלקוחות. אם הלוה מודה שלא פרע⁶⁴ יחזירנו למלוה, ואם אינו מודה לא יחזירנו לא ללוה ולא למלוה, אפילו אחד מהם נותן סימן בגוף השטר⁶⁵, אבל אם אחד מהם נותן סימן בדרך מציאתו מחזירין לו.

המוצא שיק בזמנו⁶⁶, אם כתוב בו שם המוטב הרי דינו כמלוה והחותם דינו כלוה, אין בזה חשש פרעון, וממילא צריך להחזירו למוטב⁶⁷,

אולם כל זה כשאינו מוסב על ידו, אבל שיק מוסב יש להניח שמסרו לאחר, שאין דרך להסב לפני שמוסרו, וא"כ אינו יכול להחזירו למוטב, וכן אם יש בו כמה הסבות אינו יכול להחזירו למיסב האחרון, שגם בזה יש לומר שמכיון שהסב בודאי מסרו לאחר,

⁶⁰ שו"ע ונו"כ שם ו

⁶¹ ש"ך שם ב

⁶² קצה"ח שם סק"ז בשם הש"מ, וכ"כ הנה"מ סוף ס"ק יט, שאם באנו לחוש לכך הרי יכול לתת לו השטר, אלא שלא חיישינן כי אם כשמחזירין על פי הודאתו, אבל כשמחזירין עפ"י סימנים אין חוששין.

⁶³ שו"ע ונו"כ שם ז

⁶⁴ ועי' שו"ת רעק"א סימן קצו שמסתפק באם המלוה טוען ברי והלוה אומר איני ודע אם פרעתיך.

⁶⁵ ש"ך שם שהרי שניהם מכירין בשטר. וכתב בקצה"ח סק"ו שאם המלוה נותן סימן והלוה טוען שכתב ללוה ולא לזה, אפשר שמחזירין למלוה, שהרי לדברי הלוה לא היה השטר ביד המלוה שיכיר סימן שבו, ועיי"ש שנשאר בצ"ע.

⁶⁶ פתחי חושן חלק ב פרק ז הערה מ

⁶⁷ שסתם פרעון שיק הוא ע"י הבנק ומוחתם על ידו, וכיון שנמצא בשוק בלי חותמת בנק הרי ודאי שלא נפרע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

וכן המוצא שיק שאין רשום בו שם המוטב אינו יכול להחזירו לחותם, שמסתמא מסרו לאחר, וא"כ הרי השיק כאבדה אחרת שמחזירה עפ"י סימנים⁶⁸

סכום השיק אינו סימן, אבל מספר השיק מסתבר שהרי הוא סימן מובהק לגבי מקבל השיק, וכן כשיודע מי הוא המסב האחרון הוי סימן⁶⁹, אבל שם הבנק יש להסתפק אם מיקרי סימן.

וכל זה כשמצא שיק בודד, אבל כשמצא כמה שיקים ביחד, ודאי דבר שיש בו סימן הוא.

יא. מצא שטר כתובה בשוק... לא יחזיר לא לזה ולא לזה

מצא כתובה⁷⁰ אף על פי ששניהם מודים, לא יחזיר לאשה שמא נפרעה כתובה זו, או נמחלה ואחר כך מכר הבעל נכסיו והרי הוא רוצה לעשות קנוניא על הלקוחות⁷¹.

⁶⁸ אבל לגבי המוטב או המסב האחרון אף בסימנים אינו מחזיר שהרי השיק היה בידו ויודע סימניו
⁶⁹ ויש להסתפק אם יכול להחזיר השיק לזה שהיה בידו בודאי, כגון המיסב האחרון שטוען שיהיה השיק בידו משום שבדאי יבאו אליו לתבוע ע"י שיוודע האובד לזה שקיבל ממנו את השיק והוא יחזור אליו, ומסתבר שאינו מחזיר, שממ"נ אם בדעתו להחזיר לכשיבאו אליו יכול להפנותם אל המוצא, ומ"מ מוטל עליו להודיע למסב האחרון על אבדן השיק כדי שעל ידו יודע למי מסרו, וזה חלק ממצות הכרזה, ומ"מ בכל אופן אין המוצא רשאי לפדות את השיק, שבדרך כלל אין אדם מתייחס בשיק שיוודע ממנו קיבלו ועל ידו יכול לבטל את השיק ולחזור ולגבות חובו, וכיוצא בזה כתב בערוה"ש סימן סה בדין שמר לכל המציאות.

⁷⁰ רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק יח הלכה יב

⁷¹ כתב הרב המגיד, דין כתובה כשאר שטרי חוב ופשוט הוא, עכ"ל. ותמהני עליו שלא כתב מאין הוציא הרמב"ם דין כתובה, כאילו אינו מוזכר בפירוש בש"ס רק שנלמד משאר שטרי חוב, ואינו אומר שדין כתובה הוא מחלוקת והנה הריטב"א [שם ד"ה רבינא] והנ"י רפ"ק דמציעא [שם] כתבו שר"ח כתב דק"ל כאוקימתא דרבינא, ואפ"ה לענין פרעון שטר קי"ל כר' יוסי אף על גב דחידאה הוא לגבי רבנן, דהכי מוכח סוגיא דלקמן [ר"ל סוגיא דש"ס גבי מצא שטרי חוב [י"ג ע"א] ע"ש, וזהו דעת הרמב"ם לפע"ד ודלא כהסמ"ג והנהגת מיימוניות, ג"ל] דלפרעון חיישינן, ומיהו גבי כתובה בעודה תחת בעלה אפילו ר' יוסי לא חייש לפרעון, אלא דק"ל כרבנן דפליגי עליה, ואין הבעל מודה לא יחזיר ולא משום דחיישינן לפרעון אלא משום שתי כתובות, ולאו באומר פרעתי אלא באומר אל תחזירוה לה שיש בידה כתובה אחרת ותוציא על יורשי שטר אחר שטר, ע"כ דברייהם. וזהו שלא כדעת הרמב"ם, דהא הרמב"ם פסק אף בכתובה דחיישינן לפרעון, ונפקא מינה אפילו אינו אומר כתבתי לה כתובה אחרת אין מחזירים לה. ונ"ל דעת הרמב"ם, שפסק כרב פפא דקאמר התם לעולם לא תיפוך ורבי יוסי לדבריהם דרבנן קאמר, לדידי אפילו נתארמלה או נתגרשה נמי לא חיישינן לפרעון, לדידכו אודו לי מיהת בעודה תחת בעלה דיחזיר לאשה דלאו בת פרעון היא, ואמרי ליה רבנן אימר צררי אתפסה, ומשמע ליה להרמב"ם דאע"ג דרבינא בתרא הוא, מ"מ כיון דרב פפא מתרין לה כפשוטה וא"צ להפך ברייתא, קי"ל כוותיה. ועוד, דאפשר דגם רבינא מודה לדינא לרב פפא, אלא דבעי לתרוצי דמאי דקא אמרינן לעיל איפוך קמיייתא ומהדרינן לומר בבתייתא חסורי מחסרא, ולעולם איפוך ולא חסורי מחסרא כו'. ש"ך סה לב

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

**יב. מחלוקת בששניהם אדוקים בטופס ... אבל אחד אדוק
בטופס ואחד אדוק בתורף זה נוטל טופס וזה נוטל תורף
... לדמי דאמר הכי שטרא דאית ביה זמן ... גבי
ממשעבדי ואידך לא גבי ממשעבדי יהיב ליה היאך דביני
ביני ויחלוקו נמי דאמרן לדמי**

במלוה ולוה⁷² שהם אדוקים בשטר, כל אחד אומר שלי הוא וממני נפל וחזרת ומצאתו, ואתה תופש בו שלא כדין, אם אחד אוחז בתורף ואחד בטופס, האוחז בתורף נוטל יתרון הממון ששזה התורף יותר על הטופס⁷³, והשאר יחלוקו בשבועה שאין לו בו פחות מחציו כו' כדלעיל.

וכיצד שמין זה היתרון, שמין כמה שזה שטר שיש בו זמן יותר משטר שאין בו זמן⁷⁴, ששטר שיש בו זמן גבי ממשעבדי ושאיין בו זמן לא גבי ממשעבדי⁷⁵.

ובגון, כששמין שטר כזה על זה הלוח וסך החוב הוא אלף זהובים, שמין כשיש על לוח זה שטר על אלף זהובים ורוצים למוכרו מה הוא שזה, אם הוא שטר בזמן שיכול לגבות

⁷² שו"ע ונו"כ סה טו

⁷³ טור [שם] הוסיף עוד וכתב ז"ל, דאם יש כאן עדי מסירה נמצא דבין בטופס בין בתורף שניהן כשרין לגבות בו בלא עדי חתימה, אלא שהטופס שזה יותר בשביל העדים החתומים בו שמא ימותו עדי מסירה או ילכו למדינת הים, הלכך שמין עילוי של הטופס בשביל עדי ועילוי של התורף בשביל הזמן, ומאי דביני ביני מנכין מעיקר המלוה והשאר חולקין בשבועה, עכ"ל הטור, ופירושו כתבתי בפרישה. ובהגד"מ כתבתי ג"כ למה השמיטו הפוסקים והמחבר דין דעדי מסירה. גם דין עילוי בתורף בשביל הזמן השמיטו קצת, ע"ש ודוק. סמ"ע נג

⁷⁴ ז"ל הטור [סעיף י"ח], לא תורף ולא טופס ראויין לגבות זה בלא זה, לפיכך בעיקר השטר הן שוין, אלא שהתורף שזה יותר בשביל הזמן שבו. ששטר שיש בו זמן טורפין מן הלקוחות משא"כ כשאין בו זמן נוכח"ש לעיל ריש סימן מ"ג]. וכך נוטל תחילה מי שהחזיק בו, עכ"ל סמ"ע נב

⁷⁵ וכל שטר סתם יש בו שני עניינים תורף וטופס, התורף הוא כשטר שיש בו זמן והטופס הוא כשטר שאין בו זמן, אלא דמכל מקום לא תורף ולא טופס ראוי לגבות זה בלא זה, שהרי אם היו מחתכין אותו לשנים היו שניהם פסולים מכל וכל ואין באחד שטר כלל, שבתורף אין עדים כשנחתך, והטופס אין שם כי אם שופרי דשטרי אלא שיש תחתיו עדים וחוזרים על כל מה שנכתב למעלה הן בתורף הן בטופס, ומכל מקום התורף שזה יותר שהרי יש בו זמן והטופס אין בו זמן, לפיכך בעיקר השטר הן שוין ומה שתורף שזה יותר בשביל הזמן שבו נוטל אותו שהוא מוחזק בו תחלה, והשאר יחלקו בשזה ובשבועה שאמרנו שאין לו בו פחות מחציו כו'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

ממשועבדים הוא שוה ט' מאות, וכשיש עליו שטר בלא זמן אינו שוה אלא שמונה מאות, מי שהתורף בידו נשבע ונוטל תחלה מאה זהובים מה שהתורף שוה יותר מהטופש, ואם הוא ביד לזה נפטר ממאה זהובים, ומותר השמונה מאות משלם החצי והוא ד' מאות, ואם הוא ביד מלוה נשבע וצריך הלזה לשלם לו תחלה מאה זהובים ואח"כ ישלם החצי מה ששוה השטר בלא זמן דהיינו עוד ד' מאות זהובים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

